

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/240099,CALL-FOR-PAPERS-IX-konferencja-naukowa-Wies-polska-podczas-II-wojny-swiatowej-Wi.html>
05.04.2026, 20:05

CALL FOR PAPERS: IX konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej. Wieś polska we wschodnich województwach II Rzeczypospolitej w latach 1939-1945” – Kielce, 18 listopada 2026 (zgłoszenia do 31 sierpnia)

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich oddział Muzeum Wsi Kieleckiej oraz Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zapraszają do udziału w IX edycji konferencji naukowej „Wieś polska podczas II wojny światowej”.

[Kresy](#)

18.11.2026

Tym razem obrady poświęcimy okupacyjnym losom mieszkańców wsi leżących we wrześniu 1939 r. na terenie siedmiu wschodnich województw II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. lwowskiego, nowogródzkiego, poleskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wileńskiego i wołyńskiego. Na obrady zapraszamy do Delegatury IPN w Kielcach.

Cel i zakres konferencji

Organizatorzy zapraszają do dyskusji o najnowszej historii Kresów Wschodnich i losach ich mieszkańców. Wiemy, że dzieje tej części Rzeczypospolitej różniły się od okupacyjnych doświadczeń przedwojennych województw centralnych i zachodnich. Zdecydowała o tym geografia, a raczej geopolityka lat trzydziestych XX wieku.

Wybuch II wojny światowej był czynnikiem, który zapoczątkował radykalną zmianę rzeczywistości politycznej i społeczno-gospodarczej tej części przedwojennej Polski. Zakończenie działań wojennych w 1939 r. rozpoczęło proces totalnej sowietyzacji tych obszarów. Jej ofiarami padli dotychczasowi gospodarze Kresów.

Od 1941 r. ziemie te zostały objęte okupacją niemiecką, a okupant politykę eksploatacji i terroru uczynił niemal konstytutywną cechą w relacjach z mieszkańcami wsi. Był to efekt bezpośrednich działań niemieckiej administracji okupacyjnej, a także polityka antagonizowania społeczności, wspólnot i całych narodów. Te doświadczenia w połączeniu z ponownym wkroczeniem Armii Czerwonej w styczniu 1944 r. przyczyniły się do gruntownej zmiany systemu społeczno-gospodarczego, oblicza społecznego oraz narodowościowego polskich Kresów Wschodnich.

Do udziału w konferencji zapraszamy historyków badających dzieje II wojny światowej, badaczy podejmujących tematykę okupacyjnej codzienności. Konferencja ma na celu m.in. usystematyzowanie i uzupełnienie dotychczasowego stanu badań nad dziejami wsi kresowej podczas okupacji niemieckiej.

Zagadnienia badawcze

1. Sowietyzacja oraz skala zbrodni sowieckich dokonanych na polskich mieszkańcach wsi kresowych

w latach 1939-1941, 1944-1945:

- ▶doświadczenia mieszkańców wsi kresowych podczas agresji sowieckiej w 1939 r.,
- ▶przygotowania i przebieg „głosowania” z 22 października 1939 r.,
- ▶deportacje na Sybir,
- ▶zbrodnia katyńska - ofiary i sprawcy,
- ▶następstwa wkroczenia Armii Czerwonej w granice II Rzeczypospolitej w 1944 r.,
- ▶wysiedlenia z lat 1944 i 1945 r. (ekspatriacja)
- ▶wieś kresowa jako zaplecze dla polskiego podziemia niepodległościowego na Wschodzie,
- ▶działalność sowieckiej (komunistycznej partyzantki) i Armii Czerwonej wobec polskich mieszkańców wsi kresowych.

2. Zbrodnie niemieckie dokonane na polskich mieszkańcach wsi kresowych po 1941 r.:

- ▶ofiary i świadkowie niemieckich zbrodni,
- ▶niemieccy sprawcy - indywidualni i strukturalni.

3. Wołyń - zbrodnia ludobójstwa:

- ▶ofiary zbrodni wołyńskiej - wsie, osady, rodziny...,
- ▶polska samoobrona,
- ▶ukraińscy ratujący,
- ▶zbrodnie Ukraińskiej Powstańczej Armii i nacjonalistów ukraińskich na Wołyniu.

4. Okupacyjna „codziennosc” polskich mieszkańców wsi na terenie:

- ▶byłych województw: wileńskiego i nowogródzkiego,
- ▶byłych województw: poleskiego i wołyńskiego,
- ▶byłych województw: stanisławowskiego, tarnopolskiego, lwowskiego,
- ▶relacje z przedstawicielami innych narodowości zamieszkujących Kresy - Litwini, Ukraińcy, Białorusini, Żydzi, niemieccy osadnicy.

5. Zagłada Żydów na Kresach.

6. Historia mieszkańców wsi kresowych w debacie współczesnej:

- ▶badania naukowe,
- ▶upamiętnianie,
- ▶poszukiwania,
- ▶edukacja instytucjonalna i oddolna.

Informacje organizacyjne

Zgłoszenia do udziału w konferencji i abstrakty proponowanych referatów należy przesyłać do 31 sierpnia 2026 r. na adres email:

- pawel.zoladek@ipn.gov.pl
- sekretariat.kielce@ipn.gov.pl
- konferencjamichniow@mwk.com.pl

Streszczenia nie powinny przekraczać 2500 znaków (jednej strony tekstu). Decyzję o zakwalifikowaniu referatu do przedstawienia na konferencji organizatorzy prześlą autorom do 30 września 2026 r. Referaty zostaną opublikowane w „Roczniku Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie”. Prelegenci będą zobowiązani do dostarczenia tekstów dostosowanych do instrukcji wydawniczej Muzeum Wsi Kieleckiej do 31 grudnia 2026 r.

- Termin konferencji: 18 listopada 2026 r. (środa)
- Miejsce konferencji: sala konferencyjna w Delegaturze Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach,

al. Na Stadion 1, 25-127 Kielce

● Kontakt z organizatorami:

Paweł Żołądek (sekretarz konferencji) - tel. [+41 340 50 63](tel:+413405063), e-mail: pawel.zoladek@ipn.gov.pl

Magdalena Kopeć (sekretarz konferencji ze strony MWK) - tel. [+48 500 006 909](tel:+48500006909); e-mail:

konferencjamichniow@mwk.com.pl

dr hab. Jerzy Gapys, prof. UJK (sekretarz konferencji ze strony UJK) - tel. [+48 502 072 247](tel:+48502072247); e-

mail: jerzy.gapys@ujk.edu.pl

[IX konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej. Formularz zgłoszeniowy \(docx, 21.33 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kielce

Kielce

Kresy

Konferencja naukowa